
Üdvözllet az Olvasónak!

Lapunk 18. évfolyamának második lapszáma az előző, e-sport és videojáték tárgykörét feldolgozó tematikus szám után ismét a reményeink szerint megszokott (műfaji és témaválasztásbeli) sokszínűség jegyében lát napvilágot. Összesen kilenc írást közlünk, melyek három nagyobb blokkba sorolhatók: három elméleti tanulmányt három empirikus vizsgálatot ismertető cikk követ, valamint a nagyobb lélegzetvételű írásokat ezúttal három recenzió egészíti ki.

Az elméleti, illetve áttekintő tanulmányok sorát ezúttal *Kékesi Balázs és Farkas Attila Márton* írása nyitja. Tanulmányuk célja egyrészt az információs társadalomban egyre nagyobb szerephez jutó képi kommunikáció működésének jobb megértése a siket jelnyelv vizsgálatán keresztül, melyet a megtestesült kogníció hipotézisére építve, a kognitív nyelvészeti megközelítéséből végeznek el. A tanulmány konklúziója szerint, ebből a szempontból vizsgálva, a siket jelnyelv éppoly komplex és természetes nyelv, mint bármely beszélt nyelv. Az ismertetett eredmények mellett, hogy segíthetik a képi kommunikáció jobb megértését, hozzájárulhatnak a siketekkel szembeni előítéletek felszámolásához is. Lapunk állandó olvasói rendszeresen találkozhatnak a mesterséges intelligencia kérdéseivel foglalkozó írásokkal, míg az előző lapszámunk a játékok kérdéskörét elemezte részletesen. Második tanulmányunkban *Bátfai Norbert* e két téma ötvözésére vállalkozik, az elméletalkotás (a szerző által a „szubjektivitás elméletének” nevezett gondolat kibontásának) kimondott igényével: alaptézise szerint azért szeretünk játszani, mert – ahogyan a testünknek rendezett bemenetre van szüksége rendezettségének fenntartásához – a lelkünknek (agyi szoftverünknek) megfelelően rendezett bemenetre van szüksége rendezettségének fenntartásához. És mivel ugyanez igaz az emberi kultúrára is, az írás fő megállapítása szerint szükségünk lesz a szervezett oktatás következő lépcsőfokaként olyan személyi tanító ágensekre, amelyek mesterségesen intelligensek, és ott lehetnek minden egyes tanuló ember mellett. Az elméleti írások zárásaként – az emberi kultúrára különböző szegmenseire potenciális hatással levő technológiákat ismertető tanulmányaink sorába illeszkedve – *Szűts Zoltán és Yoo Jimil* a közelmúltban igen felkapottá váló csevegőrobotok témakörét járják körül, kitérve a chatbotok különböző fajtáira, illetve potenciális felhasználási területeire, nem utolsósorban pedig azokra kihívásokra, amelyeket a technológiának le kell küzdenie a széles körű elterjedéshez, az első lelkesedési hullám elmúltával.

Az empirikus kutatásokat ismertető tartalmi egységünk első eleme, *Dessewffy Tibor, Gurály Sára és Mezei Mikes* tanulmányában a kutatási eredmények mellett legalább annyira figyelemre méltó a szerzők által alkalmazott módszertan is, amely egy konkrét példán – a tavalyi év során a Puncs.hu körül kialakult botrányon – keresztül, Luciano Floridi onlife koncepciójának felhasználásával igyekszik hagyományos (survey-adatok) és újszerű (Facebook-aktivitáson alapuló personaelemzés) módszerek ötvözésével megvizsgálni a jelenséggel kapcsolatban véleményt formálók jellemzőit. *Tóth János* tanulmányában az európai népszavazások tudományos folyóiratokban és a szociális médiában megjelent médiareprezentációinak geográfiai eloszlását vizsgálta a platform-imperializmus értelmezési keretét

felhasználva. Eredményei alapján az európai népszavazások médiareprezentációja során alkotott szövegek nyugati vállalatok tulajdonában lévő platformokon jelennek meg, és ezeken keresztül fejtik ki hatásukat mind a tudományos, mind pedig a szociális média platformok esetében. A kutatás egyik fontos, Magyarország szempontjából is releváns megállapítása a közép- és kelet-európai régió zárványosodásáról számol be mind a társszerzői hálózatok, mind a megcélzott folyóiratok és presztízsük tekintetében. Lapszámunk utolsó, nagyobb lélegzetvételű tanulmányában szintén a tudományos publikációk kerülnek elemzésre, *Lengyel Péter, Török Éva és Füzesi István* a gyöngyöző borokkal kapcsolatban az elmúlt 25 évben megjelent tudományos cikkeket elemezték, egyrészt a leginkább aktív tudományos műhelyekre vonatkozó statisztikák, másrészt pedig a szerzői kapcsolathálóelemzés módszerével. Munkájuk továbbgondolása jó alap lehet annak feltáráshoz, hogy a témával foglalkozó hazai szerzők hogyan kapcsolódhatnak a nemzetközi tudástermelés hálózataiba, elkerülve a Tóth János tanulmányában is kimutatott elszigetelődést.

Lapszámunkat három, más-más szempontból aktuális recenzióval zárjuk. *Mátyus Imre* kiváló, már-már önálló tanulmányként is felfogható írása Christopher Tozzi a szabad és nyílt forráskódú szoftverek (FOSS) történetét bemutató, hiánypótló kötetét (*For Fun and Profit: A History of Free and Open Source Software Revolution*) ismerteti. *Z. Karvalics László* Angus Deaton – magyarul a tavalyi év során megjelent – *A nagy szökés* (*The great escape*) című kötetét mutatja be kritikus szemmel, míg *Benkő Livia* Helen Nissenbaum 2009-es könyvéről ír (*Privacy in context: technology, policy, and the integrity of social life*), melynek aktualitását a jelen bevezető írásával hatályba lépő új európai adatvédelmi szabályozás (GDPR) adja. Mindezekhez jó olvasását kíván,

A szerkesztőség

